

BIULETYN KOWIEŃSKI**W I L B I**

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3.

Nr. Wilno, dnia 19 września 1932 r.

727.

T r e ś ć n u m e r u :**I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.**

Dział.Str.

1. "Trinitas;" o państwach nadbałtyckich.	I.	1.
K r o n i k a.		
2. Rzesza Niemiecka a Niemcy w Litwie.	"	"
3. Ratyfikacja litewsko-fińskiego traktatu handlowego	"	"
4. Litwa a francusko-angielski pakt zaufania.	"	"
5. Międzynarodowa konferencja kolejowa.	"	2.
6. Rokowania litewsko-niemieckie w sprawach dewizowych."	"	"

**III. ZAGADNIENIA POLITYKI WĘWNETRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.**

7. "Liet.Aidas" o nowym roku szkolnym w Uniwersytecie kowieńskim.	III.	"

K r o n i k a.

8. Zebrania publiczne na Litwie.	"	"
9. S kargi Kotyszów możejskich na litewskie instytucje."	"	"
10. Dziesięciolecie jacht-klubu litewskiego.-	"	"
11. Sprawa "bojowników o wolność".	"	"
12. Z życia proletariatu kowieńskiego.	"	"
13. Dziesięciolecie Banku Litewskiego.-	"	"
14. Dokoła ustawy o syndykatach.-	"	"
15. Pożyczka dla samorządów.-	"	"
16. Międzyministerjalna narada w sprawie bezrobocia	"	"
17. Aresztowanie byłego zamachowca z Taurog.	"	"
18. Sprawa powrotu Voldemarasa do Uniwersytetu.	"	"
19. Aresztowanie nadawcy wybuchających przesyłek.	"	"
20. Merkis adwokatem przysięgłych.	"	"
21. Inauguracja roku akademickiego.	"	"

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"T r i m i t a s" o państwach nadbałtyckich.
"Trinitas" Nr. 38. z dn. 15.IX.32 r. Art. p.t. "Drogi krajów nadbałtyckich". Streszczenie:

Państwa nadbałtyckie zarówno ze względu na swe położenie geograficzne, jak na wspólny los historyczny, jak wreszcie znaczenie polityczne i dorobek materialny, przeznaczone są do solidarnego bytowania i kroczenia ręką w rękę. Zaznaczyć też należy, że od pierwszych dni niepodległości Litwa, Łotwa i Estonia całkiem słusznie oceniły swe stanowisko polityczne i znalazły wspólną płaszczyznę w wielu doniosłych kwestjach. Już w 1920-21 roku powstał początek Zw. Państw Nadbałtyckich. Do wszystkich traktatów handlowych zawieranych przez nie z innymi państwami, wchodzi odtąd t.zw. klauzula bałtycka, to znaczy zastrzeżenie, że do ulg, stosowanych wzajemnie przez Litwę, Łotwę i Estonję inne kraje nie będą miały pretensyj. Odtąd idea Zw. Państw Nadbałtyckich coraz bardziej się zakorzenia w bałtyckich społeczeństwach. O ile w polityce urzędowej dalsza realizacja w związku z powodami intryg wielkich sąsiadów mało się posunęła naprzód, to jednak sama sprawa Związku zdobyła dziś całe mnóstwo zwolenników.

Można usłyszeć projekty idące jeszcze dalej. Oprócz wyżej wspomnianych trzech państw nadbałtyckich, proponuje się wciągnięcie do współpracy ekonomiczno-politycznej Finlandji, Szwecji, Norwegji i Danji. Wszystkie te państwa znajdują się nad Bałtykiem, dążą do pokoju, nie mają zaborczych zamiarów i nie są względem siebie niebezpieczne. Z drugiej strony posiadają one sporo wspólnych spraw ekonomiczno-politycznych. Tak np. wszystkim państwom nadbałtyckim zależy na utrzymaniu pokoju i bezpieczeństwa swoich granic. Ze strony Bałtyku bezpieczeństwo to dałoby się osiągnąć przez neutralizację morza. Pomyślnie wyniki mogłyby również przynieść współpracę państw nadbałtyckich w Lidze Narodów. Wtedy z grupą siedmiu państw nadbałtyckich musiałyby się liczyć państwa, które dziś sprawują w Lidze Narodów rolę kierowniczą.

Sporo jest również spraw o charakterze ekonomicznym, któreby się dały z łatwością załatwić przy ściślejszej pracy siedmiu państw nadbałtyckich. Obecnie, gdy wszystkie kraje stwarzają związki dla tem lepszego podziału rynków i unormowania wzajemnej wymiany, państwa nadbałtyckie również musiałyby o tem pomyśleć. Pod niektórymi względami interesy tych państw są jednakowo naruszone ze strony mocarstw. Należałoby przeto wspólnymi siłami się bronić.

Rzecz prosta, projekty zbliżenia 7 państw nadbałtyckich napotykają na swej drodze na duże przeszkody. Dzisiaj jednak ważną jest rzeczą, że takie projekty otwarcie są poruszane w prasie. Nie ulega wątpliwości, że są to właściwe drogi krajów nadbałtyckich. Trzeba sądzić, że kraje te prędzej, czy później po tych drogach pójdą.

K r o n i k a.

R z e s z a N i e m i e c k a a N i e m c y w L i t w i e.
"Lietuvos Žinios" /211/: Istniejący w Sztutgarcie i troszczący się o Niemców zagranicą "Deutsches Auslands-Institut" wydał niedawno odezwę p.t. "Niezapominajcie o Niemcach na Litwie". W odezwie tej Instytut mówi o 40 tys. zamieszkałych na Litwie Niemcach, którzy cierpią obecnie wskutek "szalejącej na Litwie antyniemieckiej fali".

Należałoby Niemcom przypomnieć - dodają od siebie "Liet. Žis" - by nie zapomnieli w swych propagandowych odczytach, iż jest jeszcze Litwa pruska i Litwini pruscy, którzy naprawdę są prześladowani, poniewierani, bici i krzywdzeni gospodarczo". Na Litwie nic podobne w stosunku do Niemców się nie dzieje.

R a t y f i k a c j a l i t e w s k o - f i ñ s k i e g o
t r a k t a t u h a n d l o w e g o. "Echo" /253/: 10 sierpnia
w Parlamencie fińskim podczas debatów w sprawie ratyfikacji litewsko-fińskiego traktatu handlowego, przewodniczący Komisji Spraw Zagr. i byłby minister Spraw Zagr. Voyonmaa /Soc/ oświadczył:

Finlandja zawsze ze szczególnem zainteresowaniem śledziła za wypadkami na Litwie. Litwa należy do tego samego zasięgu kultury nadbałtyckiej, co i Finlandja. Sytuacja polityczna Litwy oraz zasady życia gospodarczego również wykazują analogję do stosunków fińskich. Ze względu na podobieństwo panujących w Finlandji i Litwie stosunków gospodarczych, Finlandja ma mało możliwości rozwoju handlu z Litwą.

Litwa a francusko-angielski pakt zaufania. "Dzień Kowieński" /210/: Jak wiadomo, 13 lipca r.b. w Lozannie podpisano angielsko-francuski pakt zaufania. Do przyłączenia się do tego paktu zaproszono również inne państwa aww tej liczbie i Litwę, która wyraziła na to swą zgodę dn. 6 sierpnia. W związku z notą niemiecką o nadaniem równouprawnienia w dziedzinie zbrojeń, wystosowaną do Francji w dn. 29 sierpnia, w tych dniach poseł litewski w Litwie Risteinheber przyjęty był przez litewskiego ministra Spraw Zagr., któremu wręczył urzędowy tekst w sprawach wyżej wymienionych.

Międzynarodowa konferencja kolejowa "Dzień Kowieński" /210/: 1 grudnia r.b. rozpoczynają się w Kownie obrady międzynarodowej konferencji kolejowej, w której wezmą udział przedstawiciele Niemiec, Litwy, Łotwy, Estonji, Chin, Japonji, ZSSR. Konferencja rozważy sprawy związane z transportem towarów tych państw przez terytorja ZSSR, oraz sprawę taryf kolejowych.

Rokowania litewsko-niemieckie w sprawach dewizowych. "Echo" /254/: Poseł litewski w Berlinie dr. Szaulis podjął rokowania z odnośnymi czynnikami niemieckimi w sprawie złagodzenia ostrych ograniczeń walutowych eksporterów litewskich.

III. ZAGABNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ZYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o nowym roku szkolnym w Uniwersytecie Kowieńskim. "Liet.Aidas" Nr.209 z dn.15.IX.32r. Art. p.t. "Pięć tysięcy studentów". Streszczenie:

Z dniem 15 września Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie rozpoczął urzędowy, nowy rok szkolny. Odbyla się imatrykulacja przeszło tysiąca nowych studentów. W r.b. uniwersytet kowieński będzie liczył przeszło 5 tys. studentów.

Jeżeli chodzi o nadprodukcję inteligencji to sprawa ograniczania dostępu na wyższe uczelnie na Litwie rozpatrywana była dotychczas teoretycznie. Jak się zdaje, środki tego rodzaju będą zbyt cenne. Wciąż wzrastająca liczba słuchaczy wyższych uczelni powinna Litwinów cieszyć. Chodziłoby jedynie o to, by nabywane w uniwersytecie wiadomości, były więcej dostosowane do życia. Kierownictwo uniwersytetu powinno dbać o to także, by zaprawiać studentów do sumiennej pracy, by wychodzili z uniwersytetu nie-dyplomowani dyletanci a poważnie przygotowani specjaliści

K r o n i k a.

Zebrań publiczne na Litwie. "Liet.Aid." /209/: W ciągu pierwszego półrocza r.b. odbyło się na terenie Litwy 18.420 zebrań publicznych. Najwięcej zebrań przypada na organizacje młodzieży.

Skargi łotyszów możejskich na litewskie instytucje. "Liet.Aid." /210/: Prasa łotewska pisze o przybyciu delegacji Łotyszów z Możejek do Rygi, gdzie skarżyła się ona na zły stan oświaty w Litwie. Łotyszom chodziło o to, że w szkole łotewskiej w Możejku kierownikiem jest osoba znająca słabo język łotewski. M-stwo Oświaty nie zatwierdziło przysłanej z Rygi absolwentki Instytutu Nauczycielskiego.

W związku ze skargą delegacji łotewskiej "Liet.Aidas" nazywa ten krok nielojalnością względem państwa litewskiego.

Dziesięciolecie jacht-klubu litewskiego. "Liet.Aid." /210/: W tych dniach jacht klub litewski obchodzić będzie dziesięciolecie swego istnienia. Klub liczy około 200 członków i ma kilka oddziałów w kraju. Klub uprawia wszystkie gałęzie sportu wodnego.

S p r a w a "b o j o w n i k ó w o w o l n o ś ć". Rytas"/191/:
Jeśnienią r.b. odbędzie się sprawa "bojowników o wolność". Jak wiadomo sprawa została przekazana Sądowi Pokoju. Sprawa ma ujawnić sensacyjne szczegóły. Dr. Karveliss figuruje w tej sprawie, jako świadek.

Z ż y c i a p r o l e t a r j a t u k o w i e Ń s k i e g o
"Rytas" /193/: Kierownik Wydziału Opieki Społecznej w magistracie kowieńskim Ruseckas oświadczył, że proletarjat kowieński cierpi na brak tanich mieszkań. Mieszkań takich potrzebują ok.300 rodzin. Narazie rodziny te z konieczności gnieźdzą się w nędznych izbach i lepiankach. W Kownie znajdują się trzy przytulki, utrzymujące blisko 200 starców i inwalidów. Warunki higieniczne tych przytułków ze względu na ciasnotę i stare mury opłakane.

D z i e s i ę c i o l e c i e B a n k u L i t e w s k i e g o.
"Echo" /253/: Drugiego października b.r. upływa 10 lat od chwili założenia Banku Litewskiego. W związku z tem ma się ukazać specjalne wydawnictwo poświęcone działalności Banku.

D o k o ł a u s t a w y o s y n d y k a t a c h. "Echo"/253/:
Wydanie ustawy o syndykatach zostaje na pewien czas odłożona. Z pewnych ważnych względów sprawa ta przestała być aktualna.

P o ż y c z k a d l a s a m o r z ą d ó w. "Echo" /253/:
Państwowa Kasa Oszczędności udzieliły pożyczek samorządom w Taurogach /60 tysłt./, w Wilkomierzu /60 tys./ w Prenach /30 tys. tl./

M i ę d z y m i n i s t e r l a l n a n a r a d a w s p r a -
wie bezrobotnych. "Dzień Kowieński" /209/: W tych dniach z inicjatywy M-stwa Spraw Wewn. zostanie zwołana narada przedstawicieli Ministerstw Skarbu, Komunikacji i Rolnictwa celem rozważenia kwestji zapewnienia w późnej jesieni i zimie pracy robotnikom, którzy obecnie zatrudnieni są przy robotach publicznych.

A r e s z t o w a n i e b y ł e g o z a m a c h o w c a z

T a u r o g . "Dzień Kowieński" /209/: Niedawno powrócił z Niemiec do Litwy, nielegalnie przekroczywszy granicę, b.socjaldemokrata Skirus, który był jednym z inicjatorów zamachu w Taurogach. Został on aresztowany i przekazany do dyspozycji Sądu Wojennego. Sprawa jego została wyznaczona na dn.7 października.

S p r a w a p o w r o t u V o l d e m a r a s a d o U n i w e r -
s y t e t u. "Dzień Kowieński" /209/: W kołach uniwersyteckich krążą pogłoski, że p.Voldemaras zabiega o ponowne przyjęcie go w poczet profesorów Uniwersytetu W. W.

Katedrę historii, opróżnioną przez zmarłego prof.I.Iczasa, obejmą lektorzy: Dumczas, Szapoka i Jaksztas. Ukończyli oni Uniwersytet litewski, poczem studjowali zagranicą.

A r e s z t o w a n i e n a d a w c y w y b u c h a j ą c y c h
p r z e s y ł e k. "Dzień Kowieński" /210/: 15 b.m. aresztowano w Marjampolu nadawcę posyłek, które wybuchły. Jest nim 30 letni Maszelskis, który przesyłając maszyny piekielne pod adresem swych kolegów kolejowców powodował się pobudkami osobistej zemsty.

M e r k i s a d w o k a t e m p r z y s i ę g ł y c h.
"Dzień Kowieński" /210/: Na ostatniem posiedzeniu Rady adwokatów przysięgłych b.Gubernator kłajpedzki p.Merkis został przyjęty w poczet adwokatów przysięgłych. Będzie on praktykował w Kownie.

I n a u g u r a c j a r o k u a k a d e m i c k i e g o. "Dzień
Kowieński" /210/: 15 b.m. odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego.

